

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 279/2022-28

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej URBAN STEINECKER GAŠPEREC BOŠANSKÝ, s. r. o., advokátskou kanceláriou, Havlíčkova 16, Bratislava, IČO 47 244 895, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Ondrej Urban, MBA, proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 5 Tost 70/2021 z 9. decembra 2021 a postupu, ktorý predchádzal jeho vydaniu, takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 18. februára 2022 a doplnenou 7. apríla 2022 domáha vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 17 ods. 1, 2 a 5, čl. 46 ods. 1, čl. 48 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a podľa čl. 8 ods. 1, 2 a 5, čl. 36 ods. 1, čl. 38 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práv podľa čl. 5 ods. 3, 4, čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 5 Tost 70/2021 z 9. decembra 2021 (ďalej len „napadnuté uznesenie“) a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu „*v súvislosti s nevyčkaním na nadobudnutie právoplatnosti uznesenia porušovateľa sp. zn. 5 Tost 66/2021 zo dňa 08.12.2021...*“. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie najvyššieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie a rozhodnutie. Sťažovateľka žiada, aby jej ústavný súd priznal primerané finančné zadostučinenie vo výške 5 000 eur a náhradu trov právneho zastúpenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že 25. novembra 2021 sťažovateľka počas výsluchu na Špecializovanom trestnom súde (ďalej len „špecializovaný súd“) pred rozhodnutím o väzbe na základe jej žiadosti o prepustenie z väzby a na základe návrhu prokurátora

o predĺženie lehoty trvania väzby vzniesla námietky proti obsahu zápisnice, ktorá bola spísaná na špecializovanom súde 22. mája 2021 o úkone podľa § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) – výsluch obvineného na základe návrhu prokurátora na vzatie obvineného do väzby, a proti obsahu zápisnice, ktorá bola spísaná na špecializovanom súde 20. septembra 2021 o úkone podľa § 72 ods. 3 Trestného poriadku (v znení účinnom od 15. augusta 2021) – výsluch obvineného na základe návrhu prokurátora podľa § 76 ods. 10 Trestného poriadku a žiadosti sťažovateľky z 25. augusta 2021.

3. O námietkach sťažovateľky rozhodla sudkyňa pre prípravné konanie špecializovaného súdu uznesením č. k. 4 Tp 14/2021 z 30. novembra 2021 tak, že im podľa § 60 ods. 1 Trestného poriadku nevyhovela.

4. Podaním z 2. decembra 2021 sťažovateľka vzniesla námietku zaujatosti proti sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi ako riadiacemu predsedovi senátu najvyššieho súdu „5 Tost“, ktorou sa domáhala jeho vylúčenia z vykonávania úkonov trestného konania vo svojej trestnej veci.

5. Proti uzneseniu špecializovaného súdu z 30. novembra 2021 podala sťažovateľka sťažnosť a navrhla zrušenie tohto uznesenia podľa § 60 ods. 2 Trestného poriadku a opravu namietaných zápisníc.

6. Dňa 17. decembra 2021 bolo obhajcovi sťažovateľky doručené uznesenie najvyššieho súdu č. k. 5 Tost 66/2021 z 8. decembra 2021, v ktorom senát zložený z predsedu JUDr. Juraja Klimenta a zo sudcov JUDr. Petra Hatalu a JUDr. Petra Štífta rozhodol podľa § 32 ods. 3 Trestného poriadku tak, že sudca JUDr. Juraj Kliment nie je vylúčený z vykonávania úkonov trestného konania v trestnej veci sťažovateľky.

7. Dňa 20. decembra 2021 bolo obhajcovi sťažovateľky doručené napadnuté uznesenie z 9. decembra 2021, ktorým najvyšší súd zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu špecializovaného súdu z 30. novembra 2021, ktorým sudkyňa pre prípravné konanie nevyhovela námietkam sťažovateľky proti zápisniciam o úkonoch z 22. mája 2021 a 20. septembra 2021.

8. Sťažovateľka podala 22. decembra 2021 sťažnosť proti uzneseniu najvyššieho súdu z 8. decembra 2021 (o námietke zaujatosti), o ktorej rozhodol 5-členný senát najvyššieho súdu uznesením č. k. 1 TdoVS 4/2021 z 15. februára 2022 tak, že ju podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

9. Proti napadnutému uzneseniu podala sťažovateľka túto ústavnú sťažnosť, v ktorej namieta porušenie označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru z dôvodu, že najvyšší súd rozhodol o sťažnosti sťažovateľky bez toho, aby vyčkal na právoplatné rozhodnutie vo veci námietky zaujatosti podanej proti sudcovi JUDr. Jurajovi Klimentovi.

10. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti v prvom rade obsiahlo uvádza skutkové okolnosti, z ktorých vyvodzuje zaujatosť sudcu JUDr. Juraja Klimenta a ktorými argumentuje v prospech opodstatnenosti svojej námietky zaujatosti z dôvodu kvalifikovaného vzťahu medzi týmto sudcom najvyššieho súdu a obhajcom sťažovateľky. Odôvodnenosť jej námietky zaujatosti vyplýva aj zo spôsobu, akým je odôvodnené uznesenie najvyššieho súdu z 8. decembra 2021.

11. Sťažovateľka poukazuje na to, že najvyšší súd sa neriadil právnym názorom v náleze ústavného súdu č. k. II. ÚS 428/2020 z 28. januára 2021, keďže napadnutým uznesením rozhodol v čase, keď nebolo rozhodnuté o sťažnosti sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu z 8. decembra 2021 (o námietke zaujatosti), postupoval teda ústavne nekonformne. Najvyšší súd mal vyčkat', či sťažovateľka uvedený riadny opravný prostriedok využije a ak by ho využila, mal vyčkat' do rozhodnutia o ňom.

12. Zo stanoviska trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. k. Tpj 15/06 z 24. mája 2006 (ďalej aj „stanovisko“) vyplýva, že „rozhodnutiu vo veci samej musí predchádzať definitívne vyriešenie otázky vylúčenia namietaného sudcu, resp. sudcov senátu, ktorý je vo veci povolany na také rozhodnutie. Je totiž neodňateľným právom obžalovaného, aby o obžalobe, ktorá bola na neho podaná, rozhodol samosudca alebo senát v predpísanom zložení sudcov, u ktorých nie sú žiadne pochybnosti o ich zaujatosti.“. Takýto stav pritom nastáva až rozhodnutím nadriadeného súdu o podanom opravnom prostriedku proti rozhodnutiu o námietke zaujatosti. Uvedené právne závery možno aplikovať aj vo veci sťažovateľky.

13. Bez rozhodnutia o sťažnosti proti uzneseniu z 8. decembra 2021 nemožno na napadnuté uznesenie „hladiet' ako na rozhodnutie vydané zákonným sudcom na nezávislom a nestrannom súde.“. Najvyšší súd svojím postupom a napadnutým uznesením *de facto* odňal sťažovateľke riadny opravný prostriedok proti uzneseniu z 8. decembra 2021.

14. Ujme, ktorú utrpela sťažovateľka napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, zodpovedá uplatnená suma finančného zadosťučinenia.

15. V doplnení ústavnej sťažnosti sťažovateľka uvádza, že jej obhajcovi bolo 7. apríla 2022 doručené uznesenie najvyššieho súdu z 15. februára 2022, ktorým podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietol sťažnosť sťažovateľky proti uzneseniu najvyššieho súdu z 8. decembra 2021 (o námietke zaujatosti). V plnej miere zotrúva na dôvodoch uvedených v ústavnej sťažnosti.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

16. Podstatou ústavnej sťažnosti je námietka porušenia označených práv sťažovateľky podľa ústavy, listiny a dohovoru napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu. Podľa sťažovateľky najvyšší súd mal vyčkat', či sťažovateľka opravný prostriedok (sťažnosť) proti uzneseniu o námietke zaujatosti využije a po jeho uplatnení mal vyčkat' do rozhodnutia o sťažnosti. Najvyšší súd teda mal rozhodnúť až po právoplatnom rozhodnutí vo veci námietky zaujatosti.

17. Podľa konštantnej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu

možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, ktorej realnosť by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, III. ÚS 263/03, IV. ÚS 136/05, II. ÚS 98/06, III. ÚS 300/06, III. ÚS 198/07, III. ÚS 79/2012).

18. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukazuje na stanovisko trestnoprávneho kolégia najvyššieho súdu č. k. Tpj 15/06 z 24. mája 2006, ktoré v prvých dvoch bodoch uvádza:

„Rozhodnutiu vo veci samej musí predchádzať definitívne vyriešenie otázky vylúčenia namietaného sudcu, resp. sudcov senátu, ktorý je vo veci povolaný na také rozhodnutie. Je totiž neodňateľným právom obžalovaného, aby o obžalobe, ktorá bola na neho podaná, rozhodol samosudca alebo senát v predpísanom zložení sudcov, u ktorých nie sú žiadne pochybnosti o ich zaujatosti.

Takýto právny stav, deklarujúci nevylúčenie sudcu z vykonávania úkonov trestného konania, nastáva až okamihom rozhodnutia nadriadeného súdu o podanom opravnom prostriedku proti uzneseniu súdu, ktorý rozhodol v prvom stupni o vznesenej námietke zaujatosti.“

19. Trestnoprávne kolégium svoje právne závery založilo okrem iných aj na rozlíšení medzi „úkonom trestného konania“ a „rozhodnutím vo veci samej“ orgánu trestného konania (porovnaj odôvodnenie stanoviska).

20. Na aktuálne prerokúvanú vec právne závery vyplývajúce zo stanoviska možno vzťahovať v tom rozsahu, že v prípade napadnutého uznesenia ide zreteľne o rozhodnutie orgánu trestného konania, nie však vo veci samej.

21. Je potrebné vnímať podstatný rozdiel medzi procesnou situáciou, ktorej sa týka stanovisko, a procesnou situáciou, v ktorej bolo vydané napadnuté uznesenie najvyššieho súdu. Stanovisko zreteľne formuluje požiadavku definitívneho vyriešenia otázky vylúčenia namietaného sudcu pred rozhodnutím vo veci samej, t. j. pred rozhodnutím o vine a treste, resp. rozhodnutím o obžalobe. V prípade sťažovateľky zjavne nešlo o meritórne rozhodovanie, ale o preskúmanie sťažnosti týkajúcej sa znenia zápisníc o úkonoch (výsluchoch sťažovateľky) pred rozhodnutím o jej väzbe, a to v čiastkových právoplatne skončených konaniach o väzbe sťažovateľky.

22. Pre posúdenie napadnutého uznesenia sa ústavný súd oboznámil s povahou veci, o ktorej rozhodoval najvyšší súd napadnutým uznesením.

23. Najvyšší súd z predloženého spisu zistil, že sťažovateľka pri výsluchu 25. novembra 2021 pri rozhodovaní v prípravnom konaní o jej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a návrhu prokurátora na predĺženie lehoty väzby vzniesla námietky k zápisniciam z jej výsluchov z 22. mája 2021, keď sa rozhodovalo o návrhu prokurátora na jej vzatie do väzby, a z 20. septembra 2021, keď sa rozhodovalo o jej žiadosti o prepustenie z väzby na slobodu a o návrhu prokurátora podľa § 76 ods. 10 Trestného poriadku. Sťažovateľka namietala, že v rámci uvedených výsluchov nemala možnosť súvisle sa vyjadriť, keďže bola sudkyňou prerušovaná. Sťažovateľka rezignovala na vyjadrenie sa k relevantným skutočnostiam pred rozhodnutím o väzbe (v dôsledku prerušovania), čím došlo k porušeniu princípu kontradiktórnosti konania, hrubej procesnej nespravodlivosti a porušeniu rovnosti strán a rovnosti zbraní.

24. Sťažovateľka zápisnice o uvedených úkonoch podpísala, námietky nepodala bezprostredne pri úkone, prípadne po úkone, keďže všetko riešila s obhajcom, ktorý mal podať námietky písomne, čo

však nikdy nespravil, preto námietky podala sťažovateľka sama pri výsluchu 25. novembra 2021 (porovnaj s. 6 napadnutého uznesenia).

25. Najvyšší súd vychádzal zo zistenia, že sťažovateľke jednotlivé zápisnice o úkone boli predložené, mala možnosť sa oboznámiť s ich obsahom, zápisnice nečítala, podpísala ich však. Nevnímala, že by bol na ňu vyvíjaný akýkoľvek nátlak.

26. Najvyšší súd zo spisu tiež zistil, že pri oboch výsluchoch boli prítomní zakaždým dvaja obhajcovia sťažovateľky, sťažovateľka zápisnice podpísala na každej strane a zápisnice na poslednej strane podpísali aj obhajcovia. Zo zápisníc nevyplývajú žiadne námietky týkajúce sa ich obsahu alebo protokolácie sudkyňou pre prípravné konanie „*a výslovne je v nich uvedené, že prítomné osoby nežiadajú zmenu ani doplnenie zápisníc o ich výsluchu, nemajú výhrady k protokolácii...*“.

27. Najvyšší súd uviedol, že pokiaľ sťažovateľka, resp. jej obhajcovia nenamietali obsah zápisníc pri úkone alebo bezprostredne po ňom, po uplynutí niekoľkých týždňov alebo aj mesiacov od uvedených úkonov nemožno overiť dôvodnosť tvrdení sťažovateľky. Čiastkové konania o väzbe sťažovateľky boli právoplatne skončené a v danom procesnom štádiu, najvyšší súd ako sťažnostný súd nemôže do týchto rozhodnutí o väzbe „*žiadnym spôsobom zasahovať či vstupovať do nich.*“. Najvyšší súd tiež poukázal na to, že sťažovateľka neuviedla žiadne konkrétne skutočnosti a dôkazy, ktorými by bolo možné jej tvrdenia preukázať alebo overiť. Napokon uviedol, že v čase jeho rozhodovania bola sťažovateľka už z väzby prepustená na slobodu.

28. Z odôvodnenia napadnutého uznesenia možno odvodiť právny záver, že sťažovateľka uplatnila námietky proti zneniu špecifikovaných zápisníc spôsobom a v čase, keď jej námietky nemohli privediť žiadnu reálnu zmenu v jej prospech v právoplatne skončených konaniach o väzbe a nemali zjavnú väzbu na jej aktuálnu procesnú situáciu. Sťažovateľka spolu so svojimi obhajcami mala dostatočnú možnosť oboznámiť sa s obsahom zápisníc a možnosť namietat ich obsah, resp. spôsob protokolácie výpovede sťažovateľky. Sťažovateľka aj obhajcovia v oboch prípadoch na podanie takýchto námietok rezignovali. Ústavný súd sa s týmito právnymi závermi najvyššieho súdu stotožňuje, považuje ich za zrozumiteľné, logické, bez znakov svojvôle.

29. Najvyšší súd rozhodol napadnutým uznesením v čase, keď nebola definitívne vyriešená otázka vylúčenia namietaného sudcu (JUDr. Klimenta). Vzhľadom na povahu veci, o ktorej najvyšší súd rozhodoval, vzhľadom na okolnosť, že rozhodoval 9. decembra 2021 (pred podaním sťažnosti proti uzneseniu o nevyhlásení dotknutého sudcu, ktorá bola podaná 22. decembra 2021), a zohľadniac obsah § 32 ods. 3 Trestného poriadku (a okamžitú vykonateľnosť uznesenia o nevyhlásení sudcu podľa § 184 ods. 2 Trestného poriadku), nemožno uvažovať o porušení relevantných ustanovení Trestného poriadku a už vôbec nie v takej intenzite, ktorá by mala ústavnoprávny rozmer. Ústavný súd teda neidentifikoval možnú príčinnú súvislosť medzi namietaným porušením označených práv podľa ústavy, listiny a dohovoru a napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu.

30. V prerokovanej veci nemožno aplikovať právne závery vyplývajúce z nálezu sp. zn. II. ÚS 428/2020, keďže v danej veci išlo o rozhodovanie o väzbe a tiež o nerozhodnutie o námietke zaujatosti obvineného pri následnom oznámení novej zaujatosti dotknutým sudcom.

31. Pre rozhodnutie o ústavnej sťažnosti sťažovateľky bolo bezpredmetné, aby sa ústavný súd oboznamoval s povahou skutočností, z ktorých sťažovateľka odvodzovala možnú zaujatosť špecifikovaného sudcu najvyššieho súdu.

32. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2022

Ladislav Dudíťš
predseda senátu